

ли були поіритовані бомбами й тенками, коли ро-
бито кілька вуликів.

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

ДО ШКОЛИ.

Зближається кінець ваканції і знова діти після відпочинку йдуть до школи, щоби заморозити набуті знання, без якого не можна жити, але не можна такої людини майже чинити за людину. Американські діти це знають, що час зближається, і вони самі вже себе приготували, що треба одягати шкільну науку. Вони не мають потреби, щоб аж родичі їх напам'ятали, бо це їх обов'язок, від якого вони не можуть себе виключити, бо це закон держави, що діти йти мусять до школи. Інше має справа з школою українською, до якої діти самі не йдуть. Тут конче треба подумати українським родичам, щоби послали своїх дітей до української школи. Так як родичі дають про свої діти, працюють для них цієї життя, хотять, щоби їх діти краще жили ніж наші, хочемо до своїх дітей вжити все, що в першій школі було добре для наших дітей, як ми подбаємо й до них у українську школу, щоби вони могли навчитися читати й писати по українськи, пізнали історію України та бодай за нашого життя могли порозумітися з нами рід-

ною українською мовою. Тоді ми можемо спокійно мирити, бо сповини свій обов'язок супроти своїх дітей і своєї нації. А наші діти будуть шанувати і по своїй свідомості слухати нас не злим, тихим словом.

Ми, Українці, мусямо собі правду сказати в очі, що ми тут за шкільництво найменше даємо. Ми хочемо України самостійної і хочемо волі для українського народу. Маємо нагоду виховувати українські діти в рідній школі, в українським дітям, без усіхк вірників в честь Псалудських та Косівських. Ми маємо нагоду навчити своїх дітей в українській народній школі на свідомих громадян. Ми можемо поставити українську народну школу на першій місці, але треба нам бути вирозумілим, треба праці, треба хотіти щось у тій справі зробити, треба діти, а не сіла. Треба взятися всім громадянам до цієї справи, треба більше будівничих, а не розбавників.

Українська народна школа в Нью Йорку постановила почати науку на другий місяць у своїх класах. Уряд постарався о приміщення для української народної школи в Кристофера Гавза, на розі 9-тої вулиці. Оп-

лата не велика. До того діти будуть мати всякого роду забавки на систему американських публичних шкіл. Дітей приймає без огляду на політичні погляди родичів. Учителі школи встановлено гр. Осипа Стегівника. Уряд пориб заходи, щоби при школі створити смичкову й маюдину оркестру під проводом М. Гайворонського. Для старших дітей створено хор та заведено виклади з історії України.

Українська народна школа розвиває таку всесторонню діяльність, щоби тими всіми способами відгукнути українським дітям від чужих шкіл, московських й польських, до яких деякі родичі впрошу. Ються зі своїми дітьми, тоді як до своєї школи не даються витягати навіть просябю організаторів. Най же Українська Школа на вільній землі Вашингтона!

Василь Дроботий,
Нью Йорк.

В СПРАВІ УКРАЇНСЬКОЇ УЧАСТІ У ВИСТАВІ В ШИКАГО.

Дуже короткий час ділитися від світової вистави в Шикаго, а це до тепер ми не чуємо, які виставно наші плани для вистави. Читаю щодня в ньюйорських газетах, що представники Індії вже давно мають готові плани і йдуть до Шикаго будувати павільон, а предмети їх штуки вже в дорозі до Америки.

Коли така нація, як Індія, має вже все готове, включаючи й гроші, які зложили індійські князі, то дивно мені, що з нашої сторони так пинь-попуста справа. Ми читали два-три покинули про грошеву допомогу, але не читаємо нічого в наших газетах, на що ці гроші мають бути використані. Бо якби були проголошені плани, то нарід знав би, на що то треба грошей і відповіло до цього плани би склали.

Про себе мушу сказати, що я дуже заінтересований виставою в Шикаго. Я з роду Гучула і з давньої родини мистецтвостарих. Тих перших артистів називає проф. Шухевич у своїй "Гучульщині" — "столічниками", до яких в першій ряді зачисляє Шкрябляків, далше Мегеданюків, а відтак Я-

кібіжків. Проф. Грушевський, задуваючи в "Літературно-Науковий Вістник" про господарсько-молочарську виставу в Стріо в 1908 році, задує також про нашу родину при нагоді висловлюючи медаль, яку роздавала оціночна комісія вистави між іншими також братам Якібіжкам за гучульським мистецтвом.

Ці задулки лише як приклад, бо таких признань маємо багато а все те я хочу використати на це, щоби оправдати мій допис про виставу вистави в Шикаго. Маю досвід з минулими, я хочу й тут дати свої вказівки і підбадьорити нашу суспільність до інтензивної участі у виставі. Не можна чейже обмежитися на якісь там будівлі з кількома винятками й кількома гучульськими предметами. Коли польська влада вислала своїх агентів на Гучульщину, щоби присвоїти собі вироб нашого народу, то ми завадимо їм мусимо взятися до енергійної праці, щоби положити клеймо українства на гучульській вироб на них.

Не дається зробити в тій спосіб, що ми збудуємо гарний павільон в гучульському стилі, а в ньому зложимо все, що там повинно бути. В моїх постановах є велика колекція старинних предметів гучульського мистецтва. Ці предмети, як музейна збірка, повинні знайти ширше заінтересування серед нашого громадянства в тім напрямі, щоби дати спромугу примістити цю колекцію в українських відділах вистави.

Я пишу лише про те, на чім я розуміюся. А інші нехай подадуть свої думки, тоді певно справа піде швидко наперед.

Василь Якібіж,
Нью Йорк.

Phone: BRANWICK 7187.

АДВОКАТ
Б. ПЕЛЕХОВИЧ
2300 WEST CHICAGO AVE.
CHICAGO, ILL.

Практикую у всіх судах, займаюся перегляданням контракти, а також контракти зносів і зносів; перепродажу синаків і справ; подаючі старостів, нотаріальні і інші справи.

В КОЖДІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИНЕН НАХОДИТИСЯ ЧАСОПИС "СВОБОДА".

ПІДГАСЧЧАНІ!

Присяга Підгасччани, живучи в Нью Йорку й околиці

прибути

В ПЯТНИЦЮ, ДНЯ 19-ГО СЕРПНЯ (AUGUST) 1932 P.

до Укр. Нар. Дому, 217-19 1st 6-та ул., в Нью Йорку, в год. 7.30 вечір, оглянути ФОТОГРАФІЙ ЗНИМКИ з ювілейного свята Пресвіти в Палайдах 29 травня ч. р., на котрих є 15 тисяч людей в рідній вілі, читальні, хори й оркестри з цілого повіту.

192

Komitet.

АРТИСТ-МАЛЯР ДМИТРО ЗАХАРЧУК

подає до ласкової відомості Укр. Громади і Товариства, що з кожного замовлення дає одесу 10 процент на Рідну Школу в Галичині.

Обов'язком Українців підтримувати свого укр. артиста. Малюю церкву, сценарій, і доставляю всі речі до церковного ужитку і для Товариства. Рекомендую високо на бачанні — котирським даром. Обрав вислано на ова. Ціна пологому денесі від чумачів. Ціна: 190.2

Artist D. ZAHARCHUK, P. O. BOX 15, NORTHAMPTON, PA.

ХОРІ ЧОЛОВІКИ І ЖІНКИ.

ПОРАДІТЬСЯ Д-РА ЗІНСА, ЯКИЙ МАЄ 25 ЛІТ МЕДИЧНОЇ ПРАКТИКИ В ЛІЧЕННІ ХРОНІЧНИХ ХВОРОБ.

Шкідливі і нервові хвороби, загальне ослаблення, шлункові неможливості, кишкові й прозоволі неможливості, легені, бронхіти та інші застуди неуги, інші успішні лікування й науковими методами. Мої ціни претупні, а моєму також порозуміюся щодо окремих умов.

Х-Рейс, ексамінація хворих і хворих спроби. Версипування хворих і хворих.

(БЕЗПЛАТНІ ПОРАДИ)

DR. L. ZINS
110 EAST 16th STREET, NEW YORK CITY.
Медан 4-тою Есеною і Irving Pl.
ГОДИНИ: Денно від 9. раню до 8. вечір; в неділю від 9. раню до 4. пово.

НОВИЙ УКРАЇНСЬКИЙ МОЛИТВЕННИК ВІРЮ

позначений гр.-кат. митрополитичним одинариєм: Звичайна полотняна оправа, дає гарний друк і папір.

Ціна 75 ц.

Замовлення разом з належністю слати до кинирги СВОБОДА.

P. O. Box 346, JERSEY CITY, N. J.

3 УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ

ШИКАГО, ІЛЛ.

Український хор виграв змагання.

UKRAINIANS WIN IN SMALL MIXED CHORUS CONTEST.

The Ukrainian mixed chorus, under the direction of George Benetzky, was awarded first prize in the small mixed chorus division of a choral contest held yesterday afternoon at the Cook county fair, North avenue at River road. This chorus won first prize for two years in the Chicagoland music festival. The La Forte, Ind., Woman's chorus, directed by Lynn Sackett, gold medal winners in the woman's division of the 1931 Chicagoland festival, won first place in the women's choruses of not less than 25 voices. Other winners follow:

Ladies' choruses of not less than 25 voices — Second place, Cecilia chorus of South Chicago Y. M. C. A.; third, Grief Ladies' chorus.

Ladies' chorus of not less than 60 voices — First Calumet Women's Glee club, Hammond; second, Eastern Star chorus of Illinois; third, Nurses' chorus of Wesley Memorial hospital.

Mixed choruses of not less than 25 voices — Second place, Orpheus choir of Hammond; third, Rogers Park Congregational choir.

Mixed chorus of not less than 60 voices — First, Ebenezer Lutheran choir; second, Christ English Lutheran choir.

Male choruses of not less than 25 voices — First, Irving Park Y. M. C. A. Glee club; second, Illinois Central Railway Male chorus, of the Western Electric company.

The contest was for county fair prizes totaling \$1,800. Carl Craven, Chicago vocal teacher, who is one of the leaders of the community singing of the Chicagoland festivals, conducted the contest yesterday. The judges were Harry T. Fitzsimons, music publisher; Dr. J. Lewis Browne, supervisor of music in the public schools, and Glenn Dillard Gunn, music critic.

(Chicago Tribune, August 8, 1932).

ШКІЛЬНІ КНИЖКИ

КОТРИ МОЖНА ВЖЕ ЗАМОВЛЯТИ В НАМБІЛЬШІЙ КНИГАРНІ "СВОБОДА".

Перша Книжечка (Буквар), П. Матвійчука	40
Друга Книжечка (Читанка для II класу), М. Матвійчука	45
Третя Книжечка (Читанка для III класу), М. Матвійчука	60
Четверта Книжечка (Читанка для IV класу), М. Матвійчука	70
Коротка Історія України, І. Крип'якевич	50
Далека Історія України, І. Крип'якевич	15
Початкова Географія, з багатьма малюнками і картою, написав Степан Рудницький	75
Маленький Катехизм християнсько-католицької релігії, уложив о. Іван Рудович	35
Біблійна Історія, старого і нового завіта, о. д-ра Ярослава Левинського	85
АПОСТОЛИ І ЄВАНГЕЛІЯ на неділі, празники і дні святих цілого року, після уставу святої греко-католицької церкви. Опрацьований	75
Шкільний Співаник, Ф. Колесса	75

Замовлення разом з належністю слати на адресу:

"СВОБОДА"
81-83 GRAND ST. (P. O. Box 346) JERSEY CITY, N. J.

Фаіна Невіляниця.

"ЛУКІЯНІВКА"

(Спогади буюної невіляниці).

(Всі права застережені за автором).

Це діялось в Україні в часи сних вигод бандистської пожити цього військового кому-ву, яку й підносить рідні ра-зім — в 1921—22 роках. Тре-дітські офіційні представни-ці читачів пам'ятати, що та-ва — "Совторги", "Амторги" — бандистська навала насуну-ла на українську землю з кінцем війни з Польщею в 1920 році. Але фактичне й остаточ-не повенелання нашої землі ми мусимо вважати далеко пізні-ше. Ввесь час провадилась бо-ротьба не на життя, а на смерть окремих повстанських ви-гад і загонів по цілій Украї-ні. Вони не давали можли-вості червоним авантюристам спокійно господарювати на на-шій, своїй землі. Вільний дух українського народу не міг погодитися з віковим крив-дленням, визискуванням та на-сильством Жидів в Москві як і його ворогів в минулому та в сучасному. Оті окупанти несли на устах "інтернаціоналізм", себто вільне обєднання націй, а в дійсності несло неволю, кайдани українському наро-дові. Вони же й тепер голосять інтернаціоналізм перед цілим світом, який не може відрізнити чорного від білого, але не тому, що не знає, а тому, що не хоче. Цілий шпід, бажачий торгівлі, себто легкого наживи, тепер спокійноє стискає руки робітникам з "тарваром" бандистів — цього бандита-господаря. Чужинці експлоатують для себе, для своїх вла-

стину, комуністичні жандарми винуватили й розстрілювали посеред білого дня. Часто свідомих Українців видавано ру-ками своїх, щоб дістати ласку чужих. Большевики скрізь ви-нищували все те, що могло стати до фізичної чи моральної боротьби проти них тепер, чи в минулому, чи взагалі були перешкодою в їх насильницьких намірах. І коли такі люди попадали до їх жидяцьких лаг-кігів, то їх вбивали відразу (це був крайній спосіб), або вкидали до центральної в'язни-ци в Київ — "Лукіянівку".

Лукіянівська в'язниця, це та неминуча Голгофа, яку про-ходили й тепер йдуть через неї не тисячі, а десятки тисяч наших найкращих синів-мучи-ників за ідею воззєлення на-шої Вавоїди-України зпід оп-икуства червоних московських цариків із Кремля.

На мою долю випало те, що віддати цю обов'язкову данину кожному світовому сина, чи кожному українському понево-леному народу, що опинився під московським комуністичним канчуком. Мені теж довелося пройти цим тяжким шляхом катування, знущання й опльо-вання; пройти всі страхоти большевницького Чека. Мені Бог не судив загинути ціл-ком, а залишити хоча б живим трупом, може на те, щоб була зрозуміла людям ро-зповідь українського про-блем національного елементу, в бік большевницького пекла, яке зєз-но в "нім, знім, знім" раєм". Хочу всіх тих, що йшли стежкою розповіді ширшу правду про той рай. Це серце я розум че-каю з затрепаними розбій-

никами з Москви, які хочуть нести таку "свободу" цілому світові.

Я була арештована в м. Н. на Київщині, в серпні 1921 року, про що я вже загадала на початку. Не довго мені довелося сидіти у місцевому Чека, бо всього два тижні, але до-стало добре дали себе відчуття члени Чека. Довелося багато зазнати ласкучих і револю-ційних стусанів та інших стра-хот, що пробігали між пера-увою як жалючий сніг. По 2-х тижнях мене відправлено до Києва. В часі моєї подорож-ки до Києва зі мною були те-ри три жінки і сім чоловік. Одна з жінок була з тро-їм-сімнадцятирічним дівчиною-сиротою, була заміжньою за брата, я-кий утік від "продполітату" (це виплата податків натуро-ю), бо не мав спроможності заплатити; третя жінка теж, як і всі мужики, була арешто-вана за "контрреволюцію".

Ми через двацять годин їздили в потязі біля в Києві, де нас чекала "паралла" зустріч. Чека нас відділ з п'ятнадцятьох жінок і чотирьох чоловіків з ша-блями на голо. Це війська Чека. Крім того десять військ міл-іцістів з рушницями, готовими до стріли. В такій "шпід" по-вазі" прийшлося нам про-йти до п'яти кілометрів по ву-лицях золотоговерхого ладу-ска. Двері ввійшли безшумно, механічно відчинились, як і зачинились. Ми зайшлися у величезні коридори в руках до-могати, навіть менше ро-ку. Серед стареньких бабусь було покорою, але не виклики с-во-

всім перешкоди до потаєн-них рубників, але "бомб" ви-ник не знайшли. Зробивши та-ку "чистку", повели нас до другого коридора. За цей час пощастило незмітно до че-кстів-побачити на стінах різні привізи, дати й прохання: "Мене розстріляно непови-ну!" "Дайте роздіти шпід!" "Мене ведуть на розстріл!"

В цьому коридорі нас, жінок, перебрала від свій додому жі-нок, а мужиків — мужича-честі. Це пройшли дуже двері і ми опинилися в величезній дворозв'язці. Нас, жінок, від-вели до 14-го жіночого корпу-су (будинку). Це був чотиро-поверховий будинок, а підпи-сання, призначена — за-катування. В цьому "корпусі" знаходилося до тисячі жінок. Нас помістили в 6-ту "камеру" на 3-му поверсі. Я дивилася на в'язничок здивовано, бо я мо-жи не уявляла собі, що в мо-жій зустрітись в в'язничі стіль-ки жінок. Я побачила дів-чизню, як і найсучаснішим ре-вю, якого мабуть не зна-ло середовища. А большеви-ки лизали "перетворюють" в'язничку на школи. Дійсність говорила інше: школи ре-творювали на в'язничі, а не на вулицях. Наприклад, у м. Ки-їва на Шевченківському бу-льварі (бувний Бібіковський), недалеко жидяцького базару, кімнати обєднані на в'язничу.

В камері я стрінула жінок різного віку: старі, середнього віку, молоді, дівчата і не-уважати, навіть менше ро-ку. Серед стареньких бабусь було покорою, але не виклики с-во-

багато таких "контр-револю-ціонерок", що не тільки не могли ходити, а їх навіть не-можливо було віднести полі-ру. Характеристичне було те, що багату сиділо дівчат, яких "привозило" було знайоми-а, а може навіть випадково зу-стріч з хлопцем, що служив в українських військах. Були "винні" за те, що в часі пе-реходу війська козаків випро-шували або брали харчі для себе. За це тепер большеви-ки вивили додому. Отже сиділи за те люди майже цілого ра-дильського повіту (Київщи-на), де ще в 1921 році оперув-зали ватажки Мардовича. Члени прикладали всім зу-стріч і різних способів, щоб знисити цю повстанську вату-гу Мардовича, який часи-не давав комсарикам спокій-ня, де сиділи в самому Києві. Комуністи пішли на велику провокацію. Вони забрали со-тими людей з Борки, Андрі-євкі й інших сіл, обвинувачу-ючи їх у підтримці повстан-ського руху взагалі, а Мардо-вича зокрема. Всім грозили розстрілом, але при тім ка-зали на школи. Дійсність говорила інше: школи ре-творювали на в'язничі, а не на вулицях. Наприклад, у м. Ки-їва на Шевченківському бу-льварі (бувний Бібіковський), недалеко жидяцького базару, кімнати обєднані на в'язничу.

В камері я стрінула жінок різного віку: старі, середнього віку, молоді, дівчата і не-уважати, навіть менше ро-ку. Серед стареньких бабусь було покорою, але не виклики с-во-

воно жертвою арештованих. Ні... Вони осталися діти у в'яз-ничі, поки не попали на Со-ловки, Мурман, як "неблагона-дійний елемент". Самого Мардо-вичевича згодом показали на короткий час на вулиці, на-віть з текою в руках, щоб впи-нути цих на інших противни-ків комунізму, заохочуючи їх просити помилування. Пізніше чекісти замордовали Мардо-вича, а большевицько-казенні газети написали, що він "утік за кордон". Це їх звичайна практика. Безсмысленно закін-чилося життя одного з сла-вних ватажків на Україні, якого тут було записано у сторінках нашої історії.

Скажете, що я відійшла від теми. Та хочеться в цій ко-роткій розмові розкрити про-сіє кривди мої й інших під-винути громадян, бо це кривди цілого нашого наро-ду. Признаюсь, що моя у-вага боїться мовляти докладно та неможливо жалувати картини, що засвідчили виклики у мене і-заксації, при споді "ка-земати" й застінки Чека.

(Далше буде).

Грім, що лав на рідні школи. Не протримай рідні школи. Вернеться, аспієт сім аспієт в мілості між народом.

А віддзек його Вєрєді! Може те познати. У що і рідні школи мові! Добудити дод-вєд.

КАРПАТСЬКИЙ РОСТИННИЙ ЧАЙ

Уживайте і жадайте скрізь тільки КАРПАТСЬКИЙ РОСТИННИЙ ЧАЙ, найліпше лічне средство на всіш шлункові недомогання. КАРПАТСЬКИЙ ЧАЙ, зладженний з листів, цвіту і коріння рослин, впливає цілющо на кормові проводи, відсмакує працю нирок, печінки і кишків. Має дієсно медичні притмети, що спричинюють дуже лагідне прочищення шлунка і крові.

КАРПАТСЬКИЙ РОСТИННИЙ ЧАЙ є добрий для слабих і здорових; слабкі нехай уживають, шоби скоро поздоровити, а здорові, шоби ніколи не хворувати. Ціна одної пакки 50 центів, з 3 пак. за \$1.25, 6 за \$2.25.

Маємо на складі всілякі лічнічі зілля, трави і коріння з цілого світа. Заходіть самі або замовляйте пошляйте wraz з грошими до:

UKRAINIAN BAZAAR
170 E. 4th STREET, NEW YORK, N. Y.

ОТСІ ТВОРИ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА

ПРОДАЄТЬСЯ ПО ЗНИЖЕНИЙ ЦІНІ:

ГАРДАМАКИ або ІЛЮСТРАЦІЇ КОБЗАР Т. Шевченка з дуже гарними ілюстраціями, виданий артистом А. Г. Савітським. Формат книжки 14x17. В паперовій оправі \$3.50. Телер \$2.00.

В паперовій оправі \$4.50. Телер \$2.75.

В гарній акустичній оправі \$6.00. Телер \$3.50.

КОБЗАР Т. ШЕВЧЕНКА, сторін 707, опрацьований. Ціна \$2.50. Телер \$1.75.

КОБЗАР Т. ШЕВЧЕНКА, сторін 309, видання Українського Саюва. Ціна \$1.50. Телер \$1.00.

ТВОРИ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА, в 3-ох томах, в гарній оправі. Ціна \$8.50. Телер \$5.00.

ТВОРИ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА, в 5-ох томах, звичайна оправа. Ціна \$15.00. Телер \$7.50.

Повні книжки кожен знаходиться в кожній товарській бібліотеці як також і в кожній українській хаті.

Замовлення разом з наклеїсткою слати до:

"СВОБОДА"
81-83 GRAND ST., (P. O. Box 346) JERSEY CITY, N. J.

КНИЖКИ В АНГЛІЙСЬКІЙ МОВІ, ЯКІ МОЖНА НАБУТИ В КНИГРНІ СВОБОДИ.

Books in the English language.

VOICE FROM UKRAINE, Biographical Sketch and translations from the works of Ivan Franko by Percival Cumdy \$ 50

THE COBZAR OF THE UKRAINE, being select poems of Taras Shevchenko done into English verse with biographical fragments by Alexander Jardine Hunter, illustrated \$1.25

UKRAINE, THE LAND AND ITS PEOPLE, by Stephen Rudnitsky, Ph. D. (containing six full-size maps) \$1.75

All three books for \$3.00.

Замовлення разом з наклеїсткою слати на адресу:

"СВОБОДА"
P. O. Box 346, Jersey City, N. J.

УЧІТЬСЯ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ

Але ви не знаєте по англійській говорити, так сепчас беріться до науки. — Коли знате вже трохи розговорити, так старайтеся добре опанувати англійську мову. — Понаписав подорожне словник і підручник, які вам допоможуть в науці англійської мови, котрі можна набути в книгарні Свободи.

ПОВНИ УКРАЇНСЬКО-АНГЛІЙСЬКИЙ ПРОВІДНИК: Самуїл Тухачівський. Для видання читати, писати і говорити по англійській в повільній докладній англійській мові. II. частина Новий Практичний ур. англ. і англ. ур. словар. Провідник об'ємом 308 сторінок великого формату, ціна \$2.00.

В гарній паперовій оправі \$2.50.

ПРОВІДНИК 240 сторінок, без словарів, звичайна оправа \$1.50.

В паперовій оправі, без словарів \$1.00.

Українсько-англійський і англійсько-український КНИШКОВИЙ СЛОВАРЕШ, 43500 виразів, 448 сторінок друку в граматично, фонетично, граматично і писемно і що найважливіше з мовною англійської мови. Величина і формат словарів 5 1/2 x 2 1/2 цалів. Опанований в червоний металевий вміщувач шкря, оздоблений термом України і золотим написом: "друкуваний на гарній папері, а шоби скоро знати потрібне слово, на то є пошукучий реєстратор". \$1.50.

Українсько-англійський і англійсько-український КНИШКОВИЙ СЛОВАРЕШ \$1.00.

Українсько-англійський і англійсько-український СЛОВАРЕШ з додатком почувань ЯК СТАТИ ГОРОЖАНИНОМ ЗЛУЧ. ДЕРЖАВ \$0.75.

Українсько-англійський і англійсько-український СЛОВАРЕШ \$0.50.

"СВОБОДА"
81-83 GRAND ST., (P. O. Box 346) JERSEY CITY, N. J.

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ

ТРЕНТОН, Н. ДЖ.

Як Трентон помагає безробітним.

Зубожилі до неспання стояли Стеуту Ноу Джерзі. Тому два роки тут кипіло промислове життя в фабриках гошарських, де працювали кількадесят тисяч робітників. Тепер ці фабрики розвалиються, бо фабрикант переніс свій бізнес на захід.

Фабрики, де працювали наші Українці, як Рафлер, Маї, Брідж та інші, замкнені, аже від року. Люди потрапили свої дом, потрапили асеруції і втратили свої запомоготи, безробітні, бо не мають де працювати грошей. Тому кілька місяців місто давало роботу безробітним при стейгрових дорогах. Там платили їм доходи на день. Робили чотири дні в тиждень. Коли робітник виробив три місяці, то його відправляли за роботи, а на його місце брали другого. Такі роботи коштували \$75.00 на місяць. Та нових грошей не прибувало, всієї добродійної жертви вичерпувало, а тому нашісті скасовано роботу за гроші, а постановлено, шоби робили люди за харчі. Це було так, що робітник робив два дні в тиждень при місячній роботі й за це даєть, "ордер" до крамниці де одержує на нього крамниці на п'ять доларів. При тім не всі дають оданково. Хто має родину з двома дітьми, той даєть "ордер" на два дол. 50 центів. Працює один день в тиждень. Хто має родину з трьома дітьми, той даєть "ордер" на три дол. 50 центів. Хто має родину з чотирма дітьми, той даєть "ордер" на чотири дол. 50 центів. Хто має від сім осіб до дванадцяти в родині, той даєть найвищий "ордер" на шість дол.

Крім цього ордеру кождому дають ще два тиждні 24 фунти мук, а той, що даєть "ордер" на шість доларів, отримує мук шоб тиждень. Безробітні дякують місту за це, бо це дає можливість як-так жити. Одначе з цього божу насувається біда, бо нема чим заплатити за газ, електрику та молоко. А про асеруцію та віддаки до запомоготи організації нема чого й думати. Ось тут і є сук, чому наші організації сотками втрачають своїх членів. Члени не боються сусупендіації, але боються голодової смерті. Дехто спитає: а чим люди платять ренти за квартири? Ренти тепер ніхто не платить, але мешкає кождий на кредит. Коли місто платило робітникам доларами, тоді люди платили ренти. Е, такі

не платять і по рокови ренти, не залежить від власника дому, як він замочений, а про тім, чи хоче чекати. Котрий власник дому бачив, як має дом обложений моргачами та кількарічними податками, тоді він виходив ренти, аде до сім год, а місто платило йому ренти, не більше як 12 дол. на місяць. Та тепер вже й місто заявило, що не буде платити нікому доат ренти, бо має вже й так витратити 50,000 дол. на місяць, а яких дає запомогти безробітним платити за них ренти.

Сейчас дає вбрана для безробітних, і кождого ранку мук дістають обложене хліба. Вбрана не так легко дістати, бо треба постояти в "лайн", кілька днів, поки відстанеш черевик, чи черодку. Декотрі приходять у п'ятю години раніше і стоять під дверима в "лайн" до дев'ятої години, шоби скорше дістатися. Власти при роздаванні мук, чи вбрани обходяться чужою, але шоби шобіш довести до шоби шобіш, мусить передостіти стислу контролу. Були випадки, коли люди, що мають по кілька домів, свої машини, ставали першими в чергу по мук, чи за вбраними. В одному Італіян знайшов 27 мішків мук на стриху, а поміжого того він був у п'ятю години перший у "лайн". Розуміється, що він заплатив подвійно за мук до стейту й дістав рик визначення. Таких нахажив найбільше є між Італіянцями, Пользяками та Мадарями. Були випадки, що декотрі робили місячну роботу, а отримавши чек, несли до банку й записували на депозитову книжечку. Самотні робітники дістають роботу при розвалюванні фабрик Патріотів. Там вони дістають повний харч і спання. Там вони мають ліжка й свою кухню.

Життя в Трентоні змінилося. Все поумало. Театри, крамниці, церкви, костели й т. д. світять пустою. Одним словом: життя повільно змінюється. Все ходить сумне зі змученими очима в землю й думає про страшне завтра. Кожен журиться тим, що його зустріне, коли приїде зима. В такім страшнім положенні без вугля, без дров, без однієї, а може й терпів урветься власникова його дому та цей без милосердя виліне його з дрібними дітьми на вулицю.

В. Гасі.

— Що тепер робить ваш син? Як йому живиться?

— Дякую. Дуже добре. Пішов до міста без черевиків, а тепер автомобіль їздить.

— Якеж це?

— Він тепер шофером.

УЧИТЕЛЬ-ЗАТОЧЕНЕЦЬ

Українські заточенці, що їх незвідна доля загнала в корінні польські землі, визначаються дивною прикметою. А саме: не хочуть, чи може боються, давати знати своим братьям у краю про свої моральні терпіння, які повстають наслідком тути за рідним краєм.

Е багато таких, які вже втратили надію, що їх життя колинебудь може змінитися своїм свідом того, що заточення є наскрізь ненормальним явищем.

Але є й такі, що заточення вважають начебто чимсь природним. Такі тини є вдоволени, а навіть до деякої міри вдячними, що наділи їх посадами. На щастя, таких є розмір-но небагато.

Та загал учителів-заточенців вважає заточення аномалією, протиную лодський природі.

Ці останні час від часу дають знати про своє невдоволення життям на сторінках нашої преси.

Ось таким чином, писанням ці широго чуття, тини і люблять до ріданого, вірним зображенням сірої дійсності заточення, вважають "Лист із заточення" однієї з наших товаришок, що був уміщений в 40-ім, і другий лист "Доля Пріципінської", уміщений в 43-тій числі "Нового Часу".

Між інших ці пані завадає собі таке питання: "Чому наші жінки тут (на заточенні) не дають себе почувати?" Відповідь звучить: "Причиною цього є інша культура, серед якої ми виховалися".

Нема сумніву, що воно так у дійсності є: бо коли ми покладемо рідний край і йдемо не по своїй волі жити в чужій стороні, тоді не чужий край, шоби бодал в часті міш заглянути нам наші вавже положення, повинні би стояти на вищому ступні культурного розвитку.

Тимчасом ми пішли на заточення в країну (думаю тут про Конгреску), яка не то, що не перевищає культурною нашою країною, але навпаки, в порівнянні з нею є культурно відстаю на десятиліття.

Одначе тутешній інтелігенції ніщо не стоїть на перешкоді хвалитися, що вони, мовляв, "західна Європа", а Галичина не схід.

Колиж даліше візьмемо під увагу, що звичай, обичай і побут є відзеркаленням душі.

Д-Р ЮРІЯ АНДРЕЙКО
УКРАЇНСЬКИЙ ЛІКАР
ХІРҮРґ І АКУШЕР

153 AVENUE B,
NEW YORK, N. Y.

(Міжні 8-11 год. у д.)
Тел. ALONGON 4-8222.

Українським родю вік 10 до 11, ввечір від 6 до 8, а в неділю пісат удома.

народу, то й у цьому напрямі виступає якраз ріжниця поміж духовістю нашого і тушешнього населення.

Життя тутешньої сільської людини чи мішуха позбавлене всякої принади і краси.

Скрізь, тут під дуже тонькою верствою блискучої культури криється груба неграмотність і невиваженість. Це видно зараз по будові їхніх будиноків, по будній хатній установі. В хатах по селах, де є підлога, ніхто її майже не мие, а де підлоги нема, ніхто ніколи доліпки не маже глиною, як це у нас є загальною прикметою. Це одначе не перешкоджує тутешній молоді стрітись на останній гузік.

Примитивність і небагато видно також по обробці різн, відсутності яринних горів (боються хопти), по безліччю садженню овочевих, на піт їхніх деревця. Згада, у повній значінні того слова, який нема. Через це діти тут майже не знають, що таке солоний, бо солонкою до талого, "сали" не хочє примітити.

Тут ніхто не знає якихсь народних забав, як кір, наших чудових галілок. За час кількалітнього могого побуту не чув я тут правдивішої лїги. Пісні тутешні є напів говорені, напів співані вигукі. Через це дуже тяжко підхопити тутешню "мелодію", якщо її взагалі мелодією можна назвати.

Чим супроти цього наш заточенець, без огляду на це, чи то буде жінка, чи мужчина, може тут добре почуватися?

А коли додамо до цього, що він майже цілий рік є позбавлений можливості піти до церкви, аходити в родинні, своєрідні товариські й культурні взаємини, маємо менше більше вірний образ недовіди заточення.

Тому то рідний край для заточення є якраз казково, виірмня країна; це предмет його золотих снів, задушевних бажань. Нема в цих висловах найменшої переади.

Чи не є це безглуздою базикацією, коли нас дехто вкраю птає: "Чому вам там так але? Чи може там такі не добрі люди?"

Чи не обурює нас до живого, коли доведемося, що люди, які є в цьому щасливому положенні, що можуть працювати в рідний край, мають не раз добрі незалежні посати, кривлять душою, плазують між гали, на кожній кроці не шанують рідної мови, коштом національної чести забігають ласки, шоби поліпшити собі так вигідне життя?

Та за це, як ми радіємо, як ми єс підбадьорови на душі, коли доходять до нас вісти про піднесі і гарні ринки наших земляків у краю. ("Новий Час"). Заточенець.

ДІВНИ ОГОЛОШЕННЯ

Хто не має нагоди бути в РЕСТАУРАЦІЇ МАКСИМОВИЧА

між 430 ST. MARKS PL. (E. 8 St.)

NEW YORK CITY.

Нехай заде ніж на правдні змисли і прити. Я руду, що буде заде змисли.

На ПРОДАЖ КЕНДІ ШТОР

в старинській опаві в добрім стані

Ціна \$50.00. Забавити можна за \$25.00.

222 FRANKLIN STREET,

Greenpoint, Brooklyn, N. Y.

ПЕРЕСТАНЬТЕ НАРПАТИ НА ТЯЖКІ ЧАСИ.

Салити вгоди у Флориді, де нема на, прогнати одного роду, а саме роду у Ардінської країні, у зманою купити землі. Можна зманою купити землі. Можна зманою купити землі. Можна зманою купити землі.

Мелбурн Колонізація Ко.

MELBOURNE, FLA.

HERMAN TURKEL

АВКАТ

51 CHAMBER STREET,

NEW YORK, N. Y.

Говорю по українськи.

Д-Р Н. Я. МИХАЛЕНКО

УР. ЛІКАР-ХІРҮРґ

1718 AVENUE B, 9th FLOOR,

PHILADELPHIA, PA.

Українським родю вік 10 до 11, ввечір від 6 до 8, а в неділю пісат удома.

Українським родю вік 10 до 11, ввечір від 6 до 8, а в неділю пісат удома.

Українським родю вік 10 до 11, ввечір від 6 до 8, а в неділю пісат удома.

Українським родю вік 10 до 11, ввечір від 6 до 8, а в неділю пісат удома.

Українським родю вік 10 до 11, ввечір від 6 до 8, а в неділю пісат удома.

Українським родю вік 10 до 11, ввечір від 6 до 8, а в неділю пісат удома.

Українським родю вік 10 до 11, ввечір від 6 до 8, а в неділю пісат удома.

Українським родю вік 10 до 11, ввечір від 6 до 8, а в неділю пісат удома.

Українським родю вік 10 до 11, ввечір від 6 до 8, а в неділю пісат удома.

Українським родю вік 10 до 11, ввечір від 6 до 8, а в неділю пісат удома.

Українським родю вік 10 до 11, ввечір від 6 до 8, а в неділю пісат удома.

Українським родю вік 10 до 11, ввечір від 6 до 8, а в неділю пісат удома.

Українським родю вік 10 до 11, ввечір від 6 до 8, а в неділю пісат удома.

Українським родю вік 10 до 11, ввечір від 6 до 8, а в неділю пісат удома.

Українським родю вік 10 до 11, ввечір від 6 до 8, а в неділю пісат удома.

Українським родю вік 10 до 11, ввечір від 6 до 8, а в неділю пісат удома.

Українським родю вік 10 до 11, ввечір від 6 до 8, а в неділю пісат удома.

Українським родю вік 10 до 11, ввечір від 6 до 8, а в неділю пісат удома.

Українським родю вік 10 до 11, ввечір від 6 до 8, а в неділю пісат удома.

Українським родю вік 10 до 11, ввечір від 6 до 8, а в неділю пісат удома.

Українським родю вік 10 до 11, ввечір від 6 до 8, а в неділю пісат удома.

Українським родю вік 10 до 11, ввечір від 6 до 8, а в неділю пісат удома.

Українським родю вік 10 до 11, ввечір від 6 до 8, а в неділю пісат удома.

Українським родю вік 10 до 11, ввечір від 6 до 8, а в неділю пісат удома.

Українським родю вік 10 до 11, ввечір від 6 до 8, а в неділю пісат удома.

Українським родю вік 10 до 11, ввечір від 6 до 8, а в неділю пісат удома.

Українським родю вік 10 до 11, ввечір від 6 до 8, а в неділю пісат удома.

Українським родю вік 10 до 11, ввечір від 6 до 8, а в неділю пісат удома.

Українським родю вік 10 до 11, ввечір від 6 до 8, а в неділю пісат удома.

Українським родю вік 10 до 11, ввечір від 6 до 8, а в неділю пісат удома.

Українським родю вік 10 до 11, ввечір від 6 до 8, а в неділю пісат удома.

Українським родю вік 10 до 11, ввечір від 6 до 8, а в неділю пісат удома.

Українським родю вік 10 до 11, ввечір від 6 до 8, а в неділю пісат удома.

Українським родю вік 10 до 11, ввечір від 6 до 8, а в неділю пісат удома.

Українським родю вік 10 до 11, ввечір від 6 до 8, а в неділю пісат удома.

Українським родю вік 10 до 11, ввечір від 6 до 8, а в неділю пісат удома.

Українським родю вік 10 до 11, ввечір від 6 до 8, а в неділю пісат удома.

Українським родю вік 10 до 11, ввечір від 6 до 8, а в неділю пісат удома.

Українським родю вік 10 до 11, ввечір від 6 до 8, а в неділю пісат удома.

Українським родю вік 10 до 11, ввечір від 6 до 8, а в неділю пісат удома.

Українським родю вік 10 до 11, ввечір від 6 до 8, а в неділю пісат удома.

Українським родю вік 10 до 11, ввечір від 6 до 8, а в неділю пісат удома.

Українським родю вік 10 до 11, ввечір від 6 до 8, а в неділю пісат удома.

Українським родю вік 10 до 11, ввечір від 6 до 8, а в неділю пісат удома.

Українським родю вік 10 до 11, ввечір від 6 до 8, а в неділю пісат удома.

Українським родю вік 10 до 11, ввечір від 6 до 8, а в неділю пісат удома.

Українським родю вік 10 до 11, ввечір від 6 до 8, а в неділю пісат удома.

Українським родю вік 10 до 11, ввечір від 6 до 8, а в неділю пісат удома.

Українським родю вік 10 до 11, ввечір від 6 до 8, а в неділю пісат удома.